

Kâdi Muhammed Zâhid

Kâdi Muhammed Zâhid hazretleri, Türkistan'da yaşamış büyük velilerdendir. Silsile-i aliyyenin on dokuzuncusudur. Annesi silsile-i aliyye büyüklerinden Yakub-i Çerhi hazretlerinin kızıdır.

Küçük yaştan itibaren ilim öğrendi. Daha sonra tasavvufa yöneldi. Ubeydullah-ı Ahrar hazretlerine talebe oldu. 12 yıl onun kalblere şifa olan sohbetlerinde bulundu. Ondan vazifesini devraldı. Birçok talebe yetiştirdi. Silsile-i aliyye büyüklerinden Derviş Muhammed hazretleri onun yetiştirdiği evliyadan biridir.

Memleketi olan Semerkand'da kalıp ilim tahsil ettikten sonra daha fazla ilim öğrenmek için bir talebesiyle Hirat'a gitmek üzere yola çıktı. Şadman köyüne vardıkları zaman havanın sıcak olması sebebiyle orada bir müddet kaldılar. O sırada köye Ubeydullah-ı Ahrar hazretleri teşrif etti. Onu ziyarete gitti. Ubeydullah-ı Ahrar hazretleri onunla biraz konuştuktan sonra, sohbeğe başladı. Sohbeğe Muhammed Zâhid'in hatırandan geçenlere cevap verip, ona, "Eğer maksadın ilim öğrenmekse o iş burada daha kolay" buyurdu. Sonra onun yanına yaklaşp, "Hirat'a gitmekten maksadın ne? İlim öğrenmek mi, yoksa tasavvuf mu?" buyurdu. Muhammed Zâhid dehşete kapılıp cevap veremedi. Yanındaki talebesi; "Onun asıl maksadı tasavvuf yoluna girmektir" diye cevap verdi.

Ubeydullah-ı Ahrar hazretleri tebessüm edip; "O halde çok iyi" buyurdu. Sonra birlikte bahçeye çıktılar. Orada Muhammed Zâhid'in elini tuttu. Elini tutar tutmaz kendinde büyük değişiklik hisseden Muhammed Zâhid bayıldı. Ayıldığı zaman Ubeydullah-ı Ahrar hazretleri; "Belki sen benim yazımı okuyabilirsin" diyerek cebinden bir kağıt çıkarıp, "Bu kağıtta ibadetin hakikati ve Allahü teâlânın azameti karşısında insanın acizliği yazılı" diyerek Muhammed Zâhid'e verdi.

Bu kağıtta şöyle yazılıydı:

"Bu saadet Allahü teâlânın muhabbetiyle ve Onun resulüne tâbi olmakla ele geçer. Bunun için din ilimlerine vâris olan âlimlerin sohbetlerinde bulun. Onlardan faydalı ilim öğren. Tâ ki Resulullah efendimize tâbi olmak suretiyle marifet-i ilahiyyeye kavuşasın. Kötü din adamlarından uzak dur. Helal haram ayırmayan, dine uygun olmayan işler yapan cahil tarikatçılardan uzak dur."

Muhammed Zâhid'e Hirat'a gitmek üzere izin verdi. Sadüddin Kaşgari'ye vermesi için bir de mektup verdi. Mektupta Muhammed Zâhid'e yardımcı olunması yazılıydı. Bu hareketleri gören Muhammed Zâhid'in Ubeydullah-ı Ahrar hazretlerine karşı muhabbeti ve bağlılığı arttı. Fakat bir türlü Hirat'a gitme azminden vaz geçemedi. Mektubu alıp yola çıktı. Yolda ilerledikçe bindiği hayvan yavaşladı, yol almaktan aciz kaldı. Buhara'ya 36 km kalmıştı ki, şiddetli bir göz ağrısına tutuldu. Günlerce orada kaldı. İyileşince yola çıktı. Bu sefer de Humma hastalığına tutuldu. O zaman eğer yola devam ederse helak olacağını anladı. Gitmekten vaz geçti. Ubeydullah-ı Ahrar hazretlerinin huzuruna dönüp sohbet ve hizmetinde bulunmaya karar verdi. Gelip umduğuna kavuştu.

Buyurdu ki:

Dervişlik, yalnız bir yere çekilip oturmak, gökte uçmak, keramet göstermek değildir. Dervişlik; gönlü, masivadan, [Allahü teâlâdan başka her şeyden] yüz çevirmektir. Bir yandan günah işleyip, bir yandan da, "Estağfirullah" demek, istiğfar değildir. İstiğfar; Allahü teâlânın emirlerine uymak, yasak ettiği şeylerden sakınmaktır.